

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15Co/69/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6317203438
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jaroslav Mikulaj
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2022:6317203438.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu JUDr. Jaroslava Mikulaja a sudcov JUDr. Jaroslava Galla a JUDr. Klaudie Koskovej, v právnej veci žalobcu: B. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX/XX, XXX XX C. G. P., zast. JUDr. Bronislava Garajová, advokátka, so sídlom Železničná 291, 987 01 Poltár, proti žalovaným: 1/ Slovenská republika, za ktorého pred súdom koná LESY Slovenskej republiky, štátny podnik, IČO: 36038351, so sídlom Námestie SNP 8, 975 66 Banská Bystrica, zast. JUDr. Pavol Halaj, advokát, so sídlom Námestie slobody 2, 050 01 Revúca, 2/ M. A., rod. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. XXX/XX, XXX XX O. X - K., Y. republika, 3/ M. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XXX, XXX XX C., Y. republika, zast. JUDr. Alena Babišová, advokátka, so sídlom Pestovateľská 2682/18, 974 01 Banská Bystrica, 4/ B. P., rod. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XX/XX, XXX XX C. G. P., zast. JUDr. Alena Babišová, advokátka, so sídlom Pestovateľská 2682/18, 974 01 Banská Bystrica, 5/ M. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. R., A. I., O., E XER, Z. K., 6/ B. C., rod. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XX, XXX XX O., Y. republika, 7/ J. P., rod. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. E. XX, XXX XX O., Y. republika, 8/ J. C., nar. XX.XX.XXXX, O. XX, XXX XX A., o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Brezno zo dňa 15. 10. 2020, č. k.: 9C/15/2017-425, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.
- II. Žalobca je povinný zaplatiť žalovanej 2/ náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške.
- III. Žalovaní 1/, 3/, 4/, 5/, 6/, 7/ a 8/ nemajú nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd rozhodol tak, že:

- „I. Súd žalobu v celom rozsahu zamietal.
- II. Žalovaný 1/ má nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.
- III. Žalovaná 2/ má nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.
- IV. Žalovanému 3/ sa nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi nepriznáva.
- V. Žalovanej 4/ sa nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi nepriznáva.
- VI. Žalovanému 5/ sa nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi nepriznáva.
- VII. Žalovanej 6/ sa nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi nepriznáva.
- VIII. Žalovanej 7/ sa nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi nepriznáva.
- IX. Žalovanému 8/ sa nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi nepriznáva.“

2. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca sa domáhal určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a určenia, že nehnuteľnosti patria do dedičstva. Počas konania požiadal o pripustenie zmeny žaloby, ako aj o pristúpenie ďalších strán sporu na strane žalovaných. Súd uznesením zo dňa 27. júna 2018 č. k.: 9C/15/2017-161 návrhu na zmenu vyhovel. Súd tak rozhodoval o návrhu, ktorým žalobca žiadal aby súd určil, že parcely nachádzajúce sa v k. ú. L. G. P., zapísané na Okresnom úrade K. odbore

katastrálnom na LV č. XX ako C-KN p. č. XXX/X ostatné plochy o výmere 3575 m²; p. č. XXX/X ostatné plochy o výmere 58 m²; p. č. XXX/X ostatné plochy o výmere 58 m²; p. č. XXX/X ostatné plochy o výmere 636 m²; p. č. XXX/X ostatné plochy o výmere 445 m² patria žalobcovi v podiele 1/1 a pozemky oddelené geometrickým plánom č. XXXXXXXX - XXX/XXXX GEODET - Ing. Ján Šága, IČO: 32 616 881, Železničná č. 5, Poltár ako C-KN p. č. XXX/X ostatné plochy o výmere 1117 m²; p. č. XXX/XX lesný pozemok o výmere 3249 m²; p. č. XXX/X lesný pozemok o výmere 8464 m²; p. č. XXX/X ostatné plochy o výmere 194 m² oddelené od nehnuteľností vedených v k. ú. L. G. P. na Okresnom úrade K. odbore katastrálnom na LV č. XX ako E-KN p. č. XXXX lesné pozemky o výmere 2014 m², C-KN p. č. XXX/XX lesný pozemok o výmere 6983 m²; p. č. XXX/X lesný pozemok o výmere 9130 m²; p. č. XXX/X ostatné plochy o výmere 194 m² patria do dedičstva po Z. M., rod. M., nar. XX.XX.XXXX, zomrela XX.XX.XXXX v podiele 1/2 a do dedičstva po B. M., nar. XX.XX.XXXX, zomrel XX.XX.XXXX v podiele 1/2.

3. Žalobca poukázal na tri uzavreté kúpne zmluvy, na základe ktorých prešlo vlastníctvo vyššie uvedeným nehnuteľnostiam na československý štát. Dňa 09.11.1977 bola uzatvorená kúpna zmluva č. XX/XX medzi U. C., bytom L. G. P. XXX, ako odpredávateľom a Československým štátom - zastúpeným ONV Banská Bystrica v zmysle uznesenia rady ONV č. 24/1976-R-ONV, ktorej predmetom boli nehnuteľnosti vedené v PKV č. XXX v k. ú. L. G. P., ako p. č. XXXX-XXXX vedené na evidenčnom liste č. XXX ako parcely p. č. XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX zamerané geometrickým plánom č. XXX-XXXX-XX-XX,XX,XX a na evidenčnom liste č. XXX ako p. č. XXXX zamerané geometrickým plánom č. XXX-XXXX-XX-XX.

4. Následne dňa 26.11.1979 uzatvoril U. C. ako odpredávateľ s Československým štátom - zastúpeným ONV Banská Bystrica v zmysle uznesenia rady ONV č. 24/1976-R-ONV kúpnu zmluvu č. XX/XX, ktorej predmetom boli nehnuteľnosti vedené v PKV č. XXX v k. ú. L. G. P., ako p. č. XXXX-XXXX vedené na evidenčnom liste č. XXX zamerané geometrickým plánom č. XXX-XX-XXX-XXXX-XXb ako p. č. XXXX zastavaná plocha o výmere 283 m².

5. Vo vzťahu k týmto nehnuteľnostiam žalobca tvrdil, že prevedené nehnuteľnosti neboli vlastníctvom U. C., ale pôvodne patrili poručiťovi B. M., zomr. XX.XX.XXXX, po ktorom ich na základe rozhodnutia Štátneho notárstva Banská Bystrica sp. zn. D 1548/72 nadobudol žalobca.

6. Žalobca ako odpredávateľ uzatvoril dňa 01.06.1978 kúpnu zmluvu č. X/XX s Československým štátom - zastúpeným ONV Banská Bystrica v zmysle uznesenia rady ONV č. 24/1976-R-ONV, ktorej predmetom boli nehnuteľnosti vedené v PKV č. XXX v k. ú. L. G. P., ako p. č. XXXX-XXXX vedené na evidenčnom liste č. XXX zamerané geometrickým plánom č. XXX-XXXX-XX-XX ako p. č. XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX. Všetky uvedené nehnuteľnosti boli prevádzané za účelom plnenia úloh v štátne vodohospodársky dôležitej oblasti povodia rieky T. a P.

7. Žalobca uviedol, že si uplatnil nárok na vrátenie odpredaných nehnuteľností v rámci reštitučného konania dňa 07. 06. 2004 v zmysle § 5 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátenie vlastníctva k uvedeným nehnuteľnostiam na Obvodnom pozemkovom úrade v K., kde nebol úspešný. Rozhodnutím OPÚ - 49/2006/SL2 Obvodný pozemkový úrad K. rozhodol, že žalobca nespĺňa podmienky na vrátenie vlastníctva k pozemkom podľa § 3 ods. 1 písm. j) zákona 503/2003 Z. z., pričom svoje zamietavé rozhodnutie odôvodnil Obvodný pozemkový úrad tým, že vlastníctvo, navrátenie ktorého si uplatňuje žalobca, stratil kúpno predajnou zmluvou č. XX/XX; XX/XX; X/XX uzatvorenou s ONV v Banskej Bystrici a podľa názoru správneho orgánu kúpno predajné zmluvy neboli uzatvárané v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok, nakoľko boli pozemky odpredávané za rovnakú kúpnu cenu, za akú by boli vyvlastňované a vyvlastnenie bolo legálnou cestou odnímania vlastníckeho práva.

8. Rozsudkom 23Sp/13/2006 Krajský súd v Banskej Bystrici potvrdil rozhodnutie správneho orgánu, pričom sa stotožnil s názorom správneho orgánu, nakoľko výkup pozemkov v L. G. P. bol uskutočnený za ceny určené vtedajšími platnými právnymi predpismi a podmienky uzatvárania kúpnych zmlúv nemožno považovať za nápadne nevýhodné a teda nie je potrebné skúmať ani druhú podmienku reštitučného titulu § 3 ods. 1 písm. j) zákona 503/2003 Z. z. Krajský súd v Banskej Bystrici v rozsudku sp. zn. 23Sp/13/2006 zároveň konštatoval, že hoci kúpnu zmluvu uzatváral nevlastník, žalobca nie je oprávnenou osobou po U. C. a neplatnosti kúpnej zmluvy sa má domáhať v občianskom súdnom konaní.

9. Na základe odvolania žalobcu rozsudkom 2 SŽ - o - KS zo dňa 01.08.2007 Najvyšší súd SR rozsudok potvrdil. Následne podal žalobca sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy SR, pričom namietal porušenie svojho vlastníckeho práva. Ústavný súd SR však ústavnú sťažnosť na predbežnom prejednaní odmietol pre nedostatok právomoci.

10. Nato žalobca podal žalobou o určenie vlastníckeho práva, pričom konanie bolo vedené na Okresnom súde Brezno pod sp. zn. 6C/401/2011 a následne na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 17Co/170/2015. Žaloba bola zamietnutá z dôvodu nedostatočného vymedzenia nehnuteľnosti v reálnom stave - absencia geometrického plánu, ktorý by vyčlenil konkrétne časti parciel. Z tohto dôvodu nechal

vyhotoviť geometrický plán č. XXXXXXXX - XXX/XXXX, na základe ktorého vymedzil nehnuteľnosti, ktorých sa domáha. Tvrdil, že dve kúpne zmluvy uzatváral žalobcov švager U. C., ktorý pozemky nikdy nevlastnil, pozemky boli v užívaní žalobcu. Kúpne zmluvy boli pritom uzatvárané podľa skutočnej držby na základe geometrických plánov. Uzatvorené kúpne zmluvy sú teda neplatné.

11. V súvislosti so zmenou žaloby doplnil argumentáciu vo vzťahu k zmluve č. X/XX, keď tvrdil, že túto uzavíral v tiesni, nakoľko štátne orgány sa vyhrážali vysťahovaním a zatopením domov. Tiež poukázal na to, že tieseň nebola vyvolaná hrozbou vyvlastnenia. Tiež tvrdil, že sa mu vyhrážali väzením, ak zmluvu nepodpíše. Za majetok dostal peniaze, ale podľa jeho názoru sa za ne nedal kúpiť približne rovnaký dom. Bol postavený pred situáciu, že buď sa vysťahuje bez náhrady, alebo dostať nejaké peniaze.

12. Žalovaný 1/ žiadal žalobu zamietnuť. Poukázal na to, že sporné pozemky boli pôvodne zapísané v pozemnoknižnej vložke (ďalej PKV) č. XXX pre k. ú. L. G. P. ako mpč. parcely: XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX a XXXX. Tieto nehnuteľnosti boli pôvodne v podielovom spoluvlastníctve pána B. M., ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX v L. G. P., a to v podiele, ktorého veľkosť v pomere k celku nie je v žalobe uvedená. Rozhodnutím bývalého Štátneho notárstva v Banskej Bystrici sp. zn. D 1548/72-8 zo dňa 16.01.1973 došlo k potvrdeniu dedičstva poručiťľa B. M., zomrelého dňa XX.XX.XXXX v L. G. P., v prospech dediča: syna poručiťľa, B. M., nar. XX.XX.XXXX, roľníkovi, obyvateľovi L. nad P. č. XXX, a to polovice spoluvlastníckych podielov, včítane polovice neknihovaného domu č. XXX.

13. Pozemnoknižné parcely zapísané v Pozemkovej knihe v Pozemnoknižnej zápisnici č. 313 pre vtedajšie katastrálne územie C. ako mpč. XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX zaberajú veľkú výmeru chotára, cca 475 ha 78 árov. Pozemnoknižná vložka č. XXX pre k. ú. C. G. P. bola rozsiahla nielen čo do výmery, ale aj čo do zápisov vlastníkov, obsahuje viac než 900 záznamov v časti B, vlastníci, pričom v tejto pozemnoknižnej vložke je - vzhľadom ku skutočnosti, že všetky nehnuteľnosti uvedené v časti A, majetková podstata, tvoria jedno pozemnoknižné teleso, zapísané vlastnícke právo pre jednotlivých knihovaných vlastníkov v podobe spoluvlastníckeho práva. V pozemnoknižnej vložke č. XXX je zapísaných rádo vo niekoľko stovák vlastníkov spoluvlastníckych podielov k pozemkom uvedeným v časti A. majetková podstata, pričom táto pozemnoknižná vložka vôbec neobsahuje údaje o vlastníctve akýchkoľvek stavieb. Vlastnícke právo žalobcu nie je v tejto pozemnoknižnej vložke uvedené.

14. Ako vyplýva i z rozhodnutia najvyššieho súdu, z dedičského rozhodnutia po nebohom B. M. vyplýva, že tento bol len podielovým spoluvlastníkom pozemkov zapísaných v tejto vložke, pričom žalobca mal dedením získať len polovicu spoluvlastníckeho podielu zapísaného v PKV č. XXX pri mene B. M. Pozemky zapísané v pozemnoknižnej zápisnici č. XXX boli v skutočnosti vlastníkmi užívané vo vydelenom stave na základe tzv. reálnej del'by. Reálne rozdelenie pozemkov tvoriacich pozemnoknižnú zápisnicu č. XXX, a ich užívanie jednotlivými vlastníkmi vyplýva zo zápisov v pozemnostných hárkoch a z mapy pozemkového katastra. Mapa pozemkového katastra pre súčasné k. ú. L. nad P. (pôvodne súčasť C. G. P.) znázorňuje jednotlivé parcely pozemkového katastra v tých hraniciach, ako boli reálne užívané. Tiež poznamenal, že číselné označenie, ani grafické znázornenie parciel na pozemnoknižnej mape a na mape pozemkového katastra nie je totožné, v posudzovanom prípade ide o zv. nezjednotený operát. Jednotliví užívatelia parciel pozemkového katastra sú (resp. boli) zapísaní v pozemnostných hárkoch. Za účelom možnosti vyhľadania v pozemkovom katastri boli vyhotovované pomocné knihy, a to parcelný protokol (t.j. zoznam parciel pozemkového katastra s uvedením parcelného čísla a čísla pozemnostného háрку) a menný register, obsahujúci menný zoznam užívateľov s uvedením čísla pozemnostného háрку, na ktorom sú uvedené pozemky toho-ktorého užívateľa. V posudzovanom prípade možno stotožniť vlastníka pozemkov zapísaných v pozemnostnom háрку s užívateľom, nakoľko výmerou rozsiahle pozemnoknižné parcely boli v skutočnosti na základe reálnej del'by užívané knihovnými podielovými spoluvlastníkmi vo vydelenom stave a nie ako podielové spoluvlastníctvo, pričom tento stav dlhodobo pretrvával.

15. Poukázal na historický vývoj vo vzťahu k evidencii nehnuteľností, pričom (historické) pozemnostné hárky evidujúce užívateľov jednotlivých parciel pozemkového katastra v súčasnom k. ú. L. G. P. sa nezachovali, záznamy o zápisoch v evidencii pozemkového katastra však existujú v podobe evidenčných listov. Zdôraznil, že Pozemkové knihy platili do 01.04.1964, kedy nadobudol účinnosť zákon č. 22/1964 Zb. o evidencii nehnuteľností. Od účinnosti tohto zákona sa zapisovanie do pozemkových kníh zastavilo a zaviedla sa nová evidencia nehnuteľností. Vyhláška USGK č. 23/1964 Zb., ktorou sa vykonával zákon č. 22/1964 Zb. o evidencii nehnuteľností upravovala v § 1 ods. 2 ako súčasť Evidencie nehnuteľností časť - operát písomný a v jeho rámci i tzv. evidenčné listy. Podľa § 2 ods. 4 tejto vyhlášky „Evidenčný list sa vyhotovuje pre každého užívateľa a obsahuje meno užívateľa (názov organizácie) a všetky ním užívané nehnuteľnosti s uvedením ich parcelných čísel, druhov pozemkov (kultúr) a výmer. Pri nehnuteľnostiach, ktoré nie sú súčasťou pôdohospodárskych závodov a sú vo vlastníctve občanov, sa zapisuje do evidenčného listu ako užívateľ vždy vlastník bez ohľadu na to, či nehnuteľnosti tiež skutočne

užíva.“ Zápis vlastníctva čs. štátu k pozemkom sa riadi ustanovením § 4 ods. 4 vyhlášky č. 86/1977 Zb. o dočasnej správe národného majetku.

16. V súvislosti s realizáciou opatrení v štátne vodohospodársky dôležitej oblasti T. a P. prebiehal v sedemdesiatych rokoch minulého storočia rozsiahly výkup súkromných pozemkov v súčasnom k. ú. L. G. P.. V rámci tohto výkupu došlo i k odkúpeniu nehnuteľností (pozemkov a rodinných domov) vo vlastníctve žalobcu a pána U. C.. Ako kupujúci vystupoval Československý štát zastúpený Okresným národným výborom v Banskej Bystrici. Nehnuteľnosti boli v kúpnych zmluvách identifikované i podľa zápisu v bývalej pozemkovej knihe, ktorá v tom čase mala už len archívnu, historickú hodnotu, a podľa zápisu v evidencii nehnuteľností, t. j. podľa zápisov na evidenčných listoch, ktoré v prípade fyzických osôb evidovali vlastníkov (nie užívateľov) na rozdiel od bývalých pozemnostných hárkov. Nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom výkupu, boli zamerané geometrickými plánmi a scelené do väčších celkov. Takto boli zapísané najskôr na LV č. X v prospech Československého štátu, v správe Okresného národného výboru Banská Bystrica a následne došlo na základe Hospodárskej zmluvy č. O.-XXX/XXXX - Mr-XXX/a -XXX-XX z 16.05.1978, ktorá bola schválená 13.06.1978, k prevodu správy nehnuteľností vo vlastníctve štátu na Stredoslovenské štátne lesy, štátny podnik. Právnym nástupcom tohto správcu majetku (medzičasom už nie Československého štátu, ale Slovenskej republiky) je štátny podnik LESY Slovenskej republiky, IČO: 36 038 351, o čom svedčí zápis na LV č. XX pod bežným číslom X.

17. Z dôkazov predložených žalobcom nevyplýva, že by Československý štát nadobudol vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam od nevlastníka, ani to, že by tieto, podľa žalobcu sporné nehnuteľnosti, boli pôvodne vo vlastníctve žalobcu. Preto namietal aktívnu legitímáciu žalobcu v tomto sporovom konaní.

18. Žalovaný 1/ namietal tiež nepreukázanie naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení. Vzhľadom k dlhodobej nepretržitej držbe sporných nehnuteľností, z ktorej nemôže byť vylúčený ani štát, by Československý štát nadobudol vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam i v prípade neplatnosti kúpnych zmlúv s predávajúcim U. C. (ktoré však žalovaný 1/ považuje za platne uzavreté), a to ešte pred podaním žaloby v konaní 6C/401/2011 vydržaním.

19. Ostatní žalovaní sa k vlastníckym vzťahom nevedeli vyjadriť, resp. nenamietali uplatnený nárok žalobcu.

20. Po vykonanom dokazovaní okresný súd dospel k záveru, že uplatnený nárok nie je dôvodný. Pokiaľ ide o zmluvu uzavretú samotným navrhovateľom (3/78), dospel k záveru, že nepreukázal, že by zmluvu uzatváral v tiesni a pod nátlakom, resp. že by podpisoval len prázdny papier. V tejto súvislosti aplikoval § 49 ods. 3 OZ. Poukázal na existenciu špeciálnej úpravy v reštitučných predpisoch (zák. 503/2003 Z. z.), ktorá vylučuje naliehavý právny záujem na určení vlastníctva tam, kde bolo možné uplatniť nárok na vrátenie veci a nárok uplatnený nebol alebo z nejakých dôvodov takejto požiadavke vyhovieť nebolo. Vychádzal zo záverov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v rozsudku zo dňa 25.02.2009, sp. zn. 4 Cdo 130/2007, podľa ktorého, okrem iného reštitučné predpisy sú k všeobecným predpisom (akým je najmä Obč. zákonník) vo vzťahu špeciality, pričom oprávnená osoba, prípadne jej právny nástupca, sa preto nemôže domáhať ochrany svojho vlastníckeho práva podľa všeobecných predpisov, najmä podľa § 126 ods. 1 Obč. zákonníka, a to ani formou určení vlastníckeho práva či už svojho alebo svojho predchodcu ku dňu jeho smrti podľa § 80 O. s. p., ak mohla žiadať o vydanie veci podľa reštitučného predpisu. Žalobou o určenie vlastníckeho práva nemožno totiž obchádzať účel a zmysel reštitučného zákonodarstva. Aj keď v prípadoch žalôb o určenie vlastníckeho práva sa naliehavý právny záujem spravidla odôvodňuje potrebou získať rozhodnutie súdu ako podklad pre zápis vlastníctva do katastra nehnuteľností, nemožno (vzhľadom na účel určovacej žaloby) bez ďalšieho len z tohto faktu vyvodzovať naliehavý právny záujem žalobcu. To platí práve tam, kde právne vzťahy žalobcu k veci boli s istými následkami dotknuté dávno v minulosti a nie dnes, a nestali sa neistými teraz, ale práve prostredníctvom žaloby o určenie vlastníckeho práva je uvádzané do neistoty právo súčasného vlastníka veci. Určovacia žaloba tu nie je nástrojom prevencie a nemieri k nastoleniu právnej istoty na strane žalobcu, ale k jej narušeniu na strane terajšieho vlastníka veci. Je preto potrebné rozlišovať medzi ochranou vlastníckeho práva v situáciách jeho bezprostredného a aktuálneho ohrozenia pred uvedením do neistoty v existujúcich a spravidla aj vykonávaných vlastníckych vzťahoch a zneužitím procesného prostriedku určeného k takejto ochrane na to, aby bolo dosiahnuté obnovenie vlastníckeho práva už zaniknutého spochybnením skutočností, za ktorých k zániku došlo. Ďalej to platí i tam, kde ochranu práva bolo možné dosiahnuť postupom podľa reštitučných predpisov. Existencia špeciálnej úpravy v reštitučných predpisoch vylučuje naliehavý právny záujem na určení vlastníctva tam, kde podľa týchto predpisov bolo možné uplatniť nárok na vrátenie veci a nárok uplatnený nebol alebo z nejakých dôvodov takejto požiadavke nebolo vyhovieť.

21. Poukázal však aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 11.06.2009, sp. zn. II. ÚS 231/2009, v zmysle ktorého slovenský právny poriadok nevylučuje uplatnenie práv určovacou žalobou za súčasnej existencie reštitučného zákonodarstva v prípade, ak sťažovateľ, ktorý nevyužil možnosť uplatniť si svoj nárok na základe reštitučných predpisov, podal žalobu, ktorou žiadal určiť, teda deklarovať existenciu svojho vlastníckeho práva. Preto, ak došlo k zabratiu majetku štátom bez právneho dôvodu, osoba nestratila svoj vlastnícky vzťah k tomuto majetku a nič nebráni tomu, aby sa svojho nároku, resp. finančnej náhrady domáhala žalobou opierajúcou sa o všeobecné predpisy občianskeho práva.

22. Okresný súd poukázal na výsledok reštitučného konania, v ktorom žalobca nebol úspešný z dôvodu, že nespĺnil podmienky na vrátenie vlastníctva k pozemkom a ani mu nevzniklo právo na priznanie náhrady za tieto pozemky. Súd poukázal na to, že vo vzťahu k žalobcovi nedošlo k zabratiu jeho majetku štátom bez právneho dôvodu, ale na základe kúpnej zmluvy, pričom mu bola riadne vyplatená kúpna cena. Tiež prihliadol na skutočnosť, že právne vzťahy žalobcu k veci boli dotknuté dávno v minulosti a podanou žalobou o určenie vlastníckeho práva dostáva do neistoty súčasného vlastníka. Určovacia žaloba tu nie je nástrojom prevencie, nesmeruje k nastoleniu právnej istoty na strane žalobcu ale k narušeniu na strane terajšieho vlastníka veci. Pokiaľ by súd žalobe vyhovel, vyvolalo by to ďalšie súdne spory. Konštatoval, že dokazovaním nebolo preukázané tvrdenie žalobcu o neplatnosti kúpnej zmluvy číslo X/XX uzavretej dňa 1. 6. 1978.

23. Vo vzťahu k časti žalobného návrhu o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po právnych predchodcoch žalobcu, súd tiež dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná. Z PKV č. XXX mal preukázané, že pozemnoknižné parcely v nej zapísané v pre vtedajšie katastrálne územie C. ako mpč. XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX zaberajú veľkú výmeru chotára, cca 475 ha 78 árov. PKV č. XXX pre k. ú. C. G. P. bola rozsiahla nielen čo do výmery, ale aj čo do zápisov vlastníkov, obsahuje viac než 900 záznamov v časti B, vlastníci. Všetky nehnuteľnosti uvedené v časti A, majetková podstata, tvoria jedno pozemnoknižné teleso, zapísané vlastnícke právo pre jednotlivých knihovaných vlastníkov v podobe spoluvlastníckeho práva. V skutočnosti však tieto pozemky neboli užívané ako podielové spoluvlastníctvo, ale pozemky zapísané v PKV č. XXX boli v skutočnosti vlastníkmi užívané vo vydelenom stave na základe tzv. reálnej deľby.

24. Pokiaľ rodičia žalobcu vlastnili, resp. aj samotný žalobca na základe dedičských rozhodnutí po rodičoch vlastnil spoluvlastnícke podiely zapísané pod radovými číslami K. XXXa, XXXa, XXXa,b, XXXa,b, z týchto zápisov nevyplýva veľkosť spoluvlastníckych podielov ani právnych predchodcov žalobcu a ani žalobcu. Z týchto zápisov teda nemal súd preukázané, v akom spoluvlastníckom podiele právni predchodcovia žalobcu aj žalobca samotný vlastnili dotknuté nehnuteľnosti, resp. po uskutočnení reálnej deľby v akej skutočnej výmere pozemkov vlastnených právny predchodcami žalobcu, resp. vlastnenými žalobcom právni predchodcovia žalobcu a žalobca disponovali.

25. Žalobca uviedol, že vie určiť reálne v teréne, ktoré konkrétne nehnuteľnosti boli v jeho vlastníctve a ktoré nehnuteľnosti boli vo vlastníctve jeho rodičov, ako aj to, ktoré z týchto nehnuteľností užíval žalobca sám, ktoré užívali jeho rodičia a ktoré užívala jeho sestra so svojím manželom U. C., zároveň ohľadne sporných pozemkov parc. č. R. XXX/X, R. XXX/X, R. XXX/X, R. XXX/X a CKN XXX/X žalobca tvrdil, že v teréne išlo o rodičovský dom, dvor, záhradu a príslušené pozemky. Tieto skutočnosti však neboli zo strany žalobcu v konaní žiadnym spôsobom preukázané. Súd vykonaným dokazovaním nemal za jednoznačne preukázané, či sporné nehnuteľnosti (ku ktorým sa žalobca domáha určenia vlastníckeho práva svojho, resp. vlastníckeho práva svojich právnych predchodcov) skutočne v teréne zodpovedajú nehnuteľnostiam, ktoré v minulosti vlastnili a užívali právni predchodcovia žalobcu - jeho rodičia, ako aj samotný žalobca.

26. Z dokazovania nebolo tiež jednoznačne preukázané, že by Československý štát ako právny predchodca žalovaného 1/ nadobudol vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam od U. C. ako od nevlastníka. Žalobca tvrdil, že kúpna zmluva č. XX/XX uzavretá medzi U. C. ako predávajúcim a Československým štátom ako kupujúcim je neplatná, pretože U. C. nedisponuje žiadnym právnym titulom nadobudnutia vlastníckeho práva podielu v PKV č. XXX pod B XXX/a, b a pod B XXX, a teda nemohol na iného previesť viac práv ako sám mal.

27. V tejto súvislosti súd poukázal na písomnú časť geometrického plánu GP č. XXX-XXXX- XX-XX,XX,XX,XX,XX,XX,XX, na základe ktorého došlo k výkupu nehnuteľností pričom tento geometrický plán obsahuje poznámku o vlastníkovi a užívateľovi, keď ako vlastník je uvádzaný pozemnoknižný vlastník, nie skutočný vlastník podľa evidencie nehnuteľností a evidenčného listu, tento geometrický plán vychádzal ohľadne vlastníctva zo zápisu v pozemkovej knihe. Správnosti tohto výkladu nasvedčuje aj tá skutočnosť, že na základe tvrdení samotného žalobcu, tento mal vo vydelenom stave reálne v prírode aj v skutočnosti vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, ktoré boli aj predmetom kúpnej zmluvy č. X/XX uzavretej

samotným žalobcom, ale v tomto geometrickom pláne mu vždy svedčí len postavenie užívateľa. Pokiaľ teda geometrický plán uvádza oddelene vlastníka a užívateľa, na toto označenie nemožno nahliadať ináč, len ako na označenie kto bol v pozemnoknižnej vložke zapísaný ako vlastník a kto je skutočný vlastník. Z tohto geometrického plánu pritom vyplýva, že v kolónkach pri U. C. odkazuje na zápisy v PKV č. XXX pod B XXXa, B XXXa, B XXXa, b. Súd zároveň rozhodol o náhrade trov konania podľa úspechu strán v konaní.

28. Proti rozsudku podal odvolanie včas žalobca proti výroku I. a II. Žiadal rozsudok okresného súdu zrušiť a vec vrátiť na nové konanie. Namietal, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam; rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci; konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; súd nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností.

29. Vo vzťahu k záveru okresného súdu o tom, že žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na podanie určovacej žaloby, uviedol, že rozhodnutie, ktorým argumentuje okresný súd (NS SR 4Cdo/130/2007) bolo prekonané rozhodnutím ÚS SR sp. zn. II. ÚS 249/2011, v zmysle ktorého existencia špeciálnych právnych predpisov (reštitučných zákonov) nebráni vlastníkovi domáhať sa svojho vlastníctva na všeobecnom súde žalobou o určenie vlastníckeho práva. Z rozhodnutia ústavného súdu vyplýva, že reštitučné zákony aj keď majú vo vzťahu k občianskemu zákonníku povahu lex specialis, nevyklúčujú možnosti domáhať sa svojho práva žalobou na všeobecnom súde, nakoľko reštitučné zákony neboli vydané preto, aby uplynutím lehoty na vrátenie majetku vlastnícke právo reštituenta zaniklo, ale aby mu bolo uľahčené obnovenie vlastníckeho práva, a je na vôli reštituenta, ktorý z nárokov uplatní na príslušnom súde. Poukázal na to, že na občianskoprávne konanie bol odkázaný samotným Krajským súdom Banská Bystrica v konaní 3Sp/13/2006, ktorý konštatoval, že hoci kúpnu zmluvu uzatváral nevlastník, navrhovateľ nie je oprávnenou osobou po U. C.. Neúspech žalobcu ako reštituenta nezbavil jeho ani jeho nebohých rodičov vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré mali stratiť na základe neplatných kúpnych zmlúv uzatvorených nevlastníkom, resp. v tiesni a pod nátlakom. Neúspechom v reštitučnom konaní sa kúpne zmluvy nestali platnými právnymi úkonmi, vlastnícke právo žalobcu a jeho rodičov sa nepremiňalo, ani nezaniklo. Hoci okresný súd vylučuje v prípade žalobcu možnosť podania určovacej žaloby, v odôvodnení nepoukazuje na iný spôsob obrany svojho práva, odníma tým žalobcovi právo konať pred súdom.

30. K argumentu súdu, že právne vzťahy žalobcu boli dotknuté dávno v minulosti, žalobca uviedol, že pokiaľ ide o plynutie dlhého času od uzatvorenia napadnutých kúpnych zmlúv a obavy súdu, aby sa právne postavenie žalovaného 1/ nestalo neistým, podotkol, že žalovaný 1/ má dlhodobu vedomosť o snahe žalobcu domôcť sa svojho vlastníctva. Postavenie žalovaného 1/ sa teda nestalo neistým teraz, ale v čase, keď právny predchodca žalovaného 1/ ako reprezentant štátnej moci neváhal odkúpiť spoluvlastnícke podiely rodičov od nevlastníka.

31. K záveru okresného súdu, že žalobca nepreukázal neplatnosť kúpnej zmluvy X/XX, čestné prehlásenia ako dôkaz nepostačujú z dôvodu nevypočutia svedkov, uviedol, že v prípade napádaných kúpnych zmlúv išlo o formulárové predtlačené zmluvy, takýto typ zmlúv bolo donútených podpísať stovky obyvateľov L. G. P. Poukázal na Nález Ústavného súdu SR I. ÚS/154/2008, kde ústavný súd vyhovel námietke vlastníčky, čo sa týka uzatvorenia takého istého typu zmluvy v L. G. P. a za tých istých skutkových okolností, ako tvrdí žalobca. K tomuto sa okresný súd nevyjadril.

32. Pokiaľ ide o neuznanie čestných vyhlásení ako dôkazu, poukázal na to, že ide o sporové konanie, pričom ak niektorý dôkaz alebo tvrdenia žalovaný neuznáva, za účelom vyvrátenia procesných tvrdení žalobcu musí predložiť aj dôkaz, pričom žiadne dôkazy zo strany žalovaného, ktoré by vyvrátili tvrdenie a listinné dôkazy žalobcu, neboli predložené. Nevypočutie svedka pre zhoršenie zdravotného stavu, resp. jeho úmrtie, neznehodnocuje dôveryhodnosť a pravdivosť písomného prehlásenia.

33. K neplatnosti kúpnych zmlúv uzatváraných s U. C. poukázal na rozhodnutie Krajského súdu Banská Bystrica 3Sp/13/2006, ktorý konštatoval, že kúpne zmluvy uzatváral U. C. ako nevlastník. Napriek tomu okresný súd uznal vlastnícke právo U. C. titulom geometrického plánu, resp. evidenčného listu. Namietal, že evidenčný list nepreukazoval vlastníctvo U. C. a ohľadom evidenčného listu možno teoreticky diskutovať o rozdieloch medzi vlastníkom a užívateľom. Okresný súd spochybnil identifikáciu pozemkov patriacich žalobcovi a jeho rodičom v nadväznosti na ich reálne vyčlenenie v teréne a stotožnenie parcelných čísel pozemkov v evidenčných listoch žalobcu a jeho rodičov so súčasnou evidenciou pozemkov, pri posúdení platnosti kúpnych zmlúv, ktoré využívali parcelné čísla, druhy a výmery pozemkov práve z evidenčných listov, tieto plne akceptuje. V závere poukázal na to, že pokiaľ právny predchodca žalovaného do kúpnych zmlúv uvádzal presne tie isté parcelné čísla (teda reálne vyčlenené časti pozemkov užívaných žalobcom a jeho rodičmi), uznáva okresný súd tieto za platné a

nepochybňuje vlastníctvo prevodcov, hoci podľa odôvodnenia rozsudku boli vlastníkmi len ideálnych spoluvlastníckych podielov nehnuteľnosti. Z tohto hľadiska považuje dôvody súdu za nepreskúmateľné.

34. K odvolaniu žalobcu sa vyjadrila žalovaná 2/. Zotrvala na svojich tvrdeniach uvádzaných počas konania, pričom poukázala na to, že od roku 1972 býva trvalo mimo územia Slovenska (48 rokov). Nevie, kto bol alebo nebol a v ktorej dobe vlastníkom sporných pozemkov, o kúpnych zmluvách ju nikto nikdy neinformoval a žiadne finančné prostriedky z predaja sporných pozemkov nedostala, ani nežiadala. Sporné pozemky žalobcovi vrátiť nemôže, pretože ich nikdy nevlastnila, ani nemá o ne záujem. Žalobu považovala za neoprávnenú a žiadala náhradu trov odvolacieho konania.

35. K odvolaniu sa vyjadrili žalovaní 3/ a 4/. Vo vyjadrení zotrvali na svojom doterajšom stanovisku, zároveň uviedli, že sa stotožňujú s odvolaním žalobcu. Trovy konania si voči nemu neuplatnili.

36. Ostatní žalovaní sa k odvolaniu žalobcu nevyjadrili.

37. Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal vec podľa § 379, 380 ods. 1, 2 CSP a bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 (a contrario) CSP rozsudok okresného súdu podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

38. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

39. Preskúmaním veci odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie je vo výroku vecne správne, odvolací súd sa v zásade stotožňuje aj s odôvodnením prvoinštančného súdu, pričom na zvýraznenie správnosti a zrozumiteľnosti odôvodnenia považuje za potrebné niektoré veci dovysvetliť, či zdôrazniť.

40. Predovšetkým je potrebné zohľadniť druh a dôvod uplatneného nároku žalobcom, ktorý predovšetkým má svoj základ v sedemdesiatych rokoch, kedy došlo k zámeru v danej oblasti budovať priehradu, tak ako to bolo aj v iných oblastiach, napr. Oravská priehrada, Liptovská Mara, či zamýšľané vodné dielo v obci A., kde došlo k vykúpeniu pozemkov, pričom sa dielo doteraz nerealizovalo. Obdobne sa postupovalo aj v prípadoch potreby pozemkov pre výstavbu stavieb slúžiacich na bývanie v zmysle bytovej politiky. V konaní bolo preukázané, že žalobca uplatnil v súlade so zákonom číslo 503/2003 Z. z. nárok na vrátenie nehnuteľného majetku pozemnoknižných parciel číslo XXXX-XXXX zapísaných v pozemnoknižnej zápisnici číslo XXX v reštitučnom konaní, pričom sa odvolal na § 3 ods. 1 písmeno j) zákona číslo 503/2003 Z. z. a na kúpne zmluvy číslo XX/XX, XX/XX a X/XX, keď tvrdil, že tieto uzatvoril v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok.

41. Je teda nepochybné, že o nároku vo vzťahu k zmluve č. X/XX bolo rozhodované v danom reštitučnom konaní, teda o právnom úkone, o ktorom žalobca v reštitučnom konaní tvrdí, že ho uzatváral v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok, pričom tento argument uplatňuje aj v tomto konaní, resp. tvrdí, že pri uzatváraní zmluvy bol v tiesni a pod nátlakom. Zároveň sa však reštitučného nároku domáhal aj s odkazom na zmluvu č. XX/XX, pričom v terajšom konaní sa domáha, aby súd určil, že nehnuteľnosti, ktoré na základe tejto zmluvy prešli na Čsl. štát, patria do dedičstva po jeho rodičoch.

42. Správny orgán jeho žiadosti nevyhovel, rozhodnutím číslo OPU-49/2006/SLZ zo dňa 25. 01. 2006 rozhodol, že sťažovateľ nespĺňa podmienky na navrátenie vlastníctva k pozemkom ani mu za tieto pozemky nevzniká právo náhrady. Dôvodom zamietavého rozhodnutia správneho orgánu bola skutočnosť, že žalobca nepreukázal, že by kúpna zmluva bola uzatvorená za nápadne nevýhodných podmienok, pretože sťažovateľovi bola vyplatená náhrada za pozemky v súlade s vtedy platnými cenovými predpismi, a keďže podľa ustanovenia § 3 ods. 1 písmeno j) zákona číslo 503/2003 Z. z. musia byť obidve podmienky - tieseň i nápadne nevýhodné podmienky, splnené kumulatívne, bolo zbytočné skúmať existenciu tiesnivých okolností, ktoré viedli sťažovateľa k uzatvoreniu kúpnej zmluvy.

43. S vysloveným právnym názorom sa stotožnil Krajský súd v Banskej Bystrici, ktorý napadnuté rozhodnutie správneho orgánu potvrdil (rozsudok KS Banská Bystrica č. k. 23 Sp 13/2006-18 z 25. mája 2006), Najvyšší súd Slovenskej republiky tento rozsudok potvrdil rozsudkom sp. zn. 2 SŽ-o-KS 101/06 z 1. augusta 2007.

44. Na základe podanej sťažnosti žalobcom na Ústavný súd SR tento o nej rozhodol uznesením z dňa 11. decembra 2007, II. ÚS 285/07-10 tak, že sťažnosť odmietol. Žalobca nebol úspešný ani s návrhom, ktorý bol zamietnutý rozsudkom Okresného súdom Brezno sp. zn. 6C/401/2011, ktorý bol potvrdený Krajským súdom v Banskej Bystrici sp. zn. 17 Co/170/2015.

45. V konaní bolo nepochybne preukázané, že pokiaľ ide o uvedené kúpne zmluvy, súdy nedospeli k záveru, že by tieto uzatváral v tiesni. Odvolací súd zdôrazňuje, že zmluvu č. XX/XX neuzatváral žalobca, ale U. C., keď touto zmluvou došlo k odpredaju rodinného domu, ktorý patril U. C., ako aj príslušných pozemkov, ako vyplýva zo spisu okresného súdu. Minimálne teda v danom rozsahu o nároku v zmysle reštitučných zákonov bolo rozhodované, rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica bol predmetom

preskúmania najvyšším súdom ako aj Ústavným súdom SR. Krajský aj najvyšší súd dospeli k rovnakému názoru, že v danom prípade nedošlo k uzatvoreniu zmluvy X/XX v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok. I napriek daným rozhodnutiam žalobca tvrdí, že tomu tak bolo.

46. Okresný súd v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie NS SR 4Cdo/130/2007 zo dňa 25. februára 2009, ktorý sa zaoberá otázkou možnosti uplatnenia práva v reštitučnom konaní v nadväznosti na konanie v zmysle všeobecných princípov Občianskeho zákonníka. Zo záverov okresného súdu odvodených od rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že existencia špeciálnej úpravy v reštitučných predpisoch vylučuje naliehavý právny záujem na určení vlastníctva tam, kde bolo možné uplatniť nárok na vrátenie veci a nárok uplatnený nebol alebo z nejakých dôvodov takejto požiadavke vyhovieť nebolo. Daný záver, podľa názoru odvolacieho súdu, je potrebné korigovať z dôvodu, že dané rozhodnutie najvyššieho súdu bolo vydané v roku 2009, teda za platnosti O. s. p. V súčasnosti platí CSP, ktorý naliehavý právny záujem v prípade, že sa žalobca domáha určenia vlastníctva podľa § 137 písm. c) CSP. Písmeno c) daného ustanovenia vychádza z doterajšieho ustanovenia § 80 písm. c) O. s. p. s obmedzením, podľa ktorého naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu. Ak žalobca sa domáha určenia vlastníckeho práva a tvrdí, že je vlastníkom nehnuteľnosti, ktorá je v katastri nehnuteľností zapísaná na žalovaného, naliehavý právny záujem je daný vždy, ak zo zápisu vo verejnom registri vyplýva, že tvrdené právo patrí žalovanému. Určovací žaloba v takomto prípade môže byť prostriedkom ochrany porušeného jedného práva. Tento záver je v zhode aj prvoinštančným súdom uvádzaným uznesením Ústavného súdu SR zo dňa 11. 6. 2009, sp. zn. II. ÚS 231/2009. Z daného uznesenia ale vyplýva, že podľa názoru ústavného súdu v prípade, ak oprávnená osoba nevyužila možnosť uplatniť si nárok na základe reštitučných predpisov, môže podať žalobu zmysle Občianskeho zákonníka. Žalobca však využil možnosť domáhať sa svojho práva v zmysle reštitučných predpisov, kde nebol úspešný a z rovnakého dôvodu opakovane podáva novú žalobu. Daný postup v zmysle uvedeného rozhodnutia predpokladá uplatnenie práva len vtedy, ak by žalobca nevyužil možnosť uplatniť nárok v reštitučnom konaní, nie vtedy, ak v reštitučnom konaní nie je úspešný a opätovne podá žalobu o prinavrátenie vlastníckeho práva. Potom vyvstáva otázka, či aj v takomto prípade môže mať naliehavý právny záujem na určení, hoci v reštitučnom konaní úspešný nebol. To platí predovšetkým minimálne vo vzťahu k nehnuteľnostiam, ktoré boli odpredané zmluvou č. X/XX.

47. Okresný súd vo veci správne aplikoval § 49 ods. 3 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého uplatnený nárok žalobcom a mohol posudzovať, nemohol vychádzať z predpokladov, ktoré upravujú reštitučné zákony.

48. Podľa § 49 OZ účastník, ktorý uzavrel zmluvu v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok, má právo od zmluvy odstúpiť.

49. Citované ustanovenie umožňovalo žalobcovi od zmluvy odstúpiť. Odstúpenie od zmluvy je jednostranný právny úkon, ktorý prislúcha len dotknutému účastníkovi zmluvy a je adresovaný druhej zmluvnej strane. Právo na odstúpenie bolo možné uplatniť najneskôr vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe, keďže nesporne ide o majetkové právo. V konaní bolo nesporne preukázané, že žalobca od zmluvy neodstúpil. Argumentuje však rovnako, ako v reštitučnom konaní, ktoré má iné podmienky pre uplatnenie nároku, zároveň o nároku

50. Podľa § 5 zákona č. 503/2003 Z. z. právo na navrátenie vlastníctva k pozemku môže uplatniť oprávnená osoba do 31. decembra 2004 na obvodnom pozemkovom úrade, v ktorého obvode vlastnila pozemok, a zároveň preukáže skutočnosti podľa § 3. Neuplatnením práva v lehote právo zanikne.

51. To znamená, že zákon určil lehotu na uplatnenie špecifikovaných práv k pozemkom za špecifických okolností v presne určenej dobe. Nepochybne zákon jednoznačne upravil, že ak sa právo neuplatní, právo zanikne. To znamená, že za podmienok daných týmto zákonom sa už nemôže domáhať nárokov v zmysle reštitúcie. Tiež treba dodať, že v hierarchii rozhodujúcich orgánov ako v prípade uplatnenia práva podľa všeobecných predpisov občianskeho práva.

52. V zmysle vyššie uvedeného rozhodnutia najvyššieho súdu ako aj ústavného súdu žalobca mohol podať žalobu v zmysle všeobecných ustanovení občianskeho práva, avšak aj v zmysle nich sa nárok posudzuje, teda v zmysle § 49 OZ, kde pri naplnení tvrdených podmienok mal žalobca právo len na odstúpenie od zmluvy. Tvrdenia o tiesni a nápadne nevýhodných podmienkach vzhľadom na dôvody uvedené v bode 51 tohto odôvodnenia nie sú významné, súd ich ani nemôže posudzovať. Dôsledkom preukázania tiesne a nápadne nevýhodných podmienok je možnosť odstúpenia od zmluvy, nej vyslovenie jej neplatnosti. Žalobca iný argument vo vzťahu k určení práva v tomto zmysle neuviedol.

53. Ak sa okresný súd zaoberal tvrdenými skutočnosťami žalobcom, bolo tak tomu z dôvodu odpovede na argument, ktorý žalobca považoval za kľúčový. Tieto závery slúžia aj pre posúdenie prípadnej zmluvy z hľadiska nedostatku slobody, keď danú možnosť (absolútna neplatnosť) súd skúma z úradnej moci. Slobodu prejavu však nemožno zamieňať za tieseň. V konaní nebolo preukázané, že by žalobca nekonal

slobodne. Zmluvu podpísal, ním tvrdené skutočnosti o podpisovaní čistého papiera neboli preukázané, ani to, že by pracovníčky ONV vyvíjali na neho nátlak. Odvolací súd dáva do pozornosti skutočnosť, ktorá vyplýva z výpovede žalobcu, keď tvrdil, že U. C. dostal nejaké peniaze, sa dozvedel až po roku 1990, že to bolo za pozemky, pričom následne uviedol, že zmluvu hneď nepodpísal, čakali viacerí, či podpíše U. C., „ale keď podpísal švagor, tak potom ako švagor podpísal, tak to podpísal aj on.“ Ak teda tvrdí, že U. C. nikdy nebol vlastníkom nehnuteľností, ktoré boli predmetom kúpnych zmlúv, vzájomne si odporuje, keď pri podpisovaní zmluvy mal vedomosť, že podpisuje aj U. C., švagor.

54. K ďalším námietkam vo vzťahu k zmluve X/XX. odvolací súd dopĺňa k argumentom žalobcu z dôvodu, aby dostal špecifickú odpoveď, keďže argumentuje tiesňou a nápadne nevýhodnými podmienkami, že podľa rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10Sžr/31/2011 zo dňa 29.06.2011, nápadne nevýhodné podmienky treba posudzovať podľa konkrétnej okolnosti daného prípadu, musia objektívne existovať v čase právneho úkonu a nemôžu spočívať v subjektívnom cítení dotknutej osoby. U odplatných zmlúv pôjde predovšetkým o posúdenie, či nebola porušená ekvivalentnosť vzájomných plnení a či objektívne bol pomer získanej hodnoty k vydávanej protihodnote nápadne nevýhodný, pričom musí ísť o nevýhodnosť takej intenzity, aby ju bolo možné kvalifikovať ako nápadnú. Nemožno však hovoriť o nápadne nevýhodných podmienkach z pohľadu porovnania vtedajších cien nehnuteľností s hodnotami cien nehnuteľností v neskoršom období, pretože takéto nevýhodné podmienky boli všeobecne produktom vtedajšej doby a postihovali rovnako každého, kto vtedy nehnuteľnosť predával. Odvolací súd poukazuje na úvod odôvodnenia, keď v takejto situácii boli bez rozdielu všetci občania v prípade výkupu, či vyvlastnenia pozemkov. Nápadnú nevýhodnosť je potrebné posudzovať z hľadiska súladu kúpnej ceny s vtedy platnými právnymi predpismi a možno ju preukázať vo vzťahu k iným, vtedy uzatváraným porovnateľným zmluvám, pretože vždy musí znamenať konkrétnu nevýhodu reštituenta v porovnaní s inými občanmi", resp. podľa rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžl 376/2009 z 19.05.2010: „... tieseň a nápadne nevýhodné podmienky je potrebné posudzovať ako dva predpoklady, ktoré musia byť splnené súčasne v čase právneho úkonu, pričom splnenie oboch týchto podmienok nemožno bez ďalšieho vyvodiť priamo, ani zo zákona ako určitú fikciu a vždy prítomnú súčasť majetkových dispozícií medzi štátom a fyzickou osobou, ale aj zo všeobecnej situácie jestvujúcej či už v štáte ako celku alebo niektorom z jeho regiónov a vždy je potrebné skúmať, či táto všeobecná situácia v konkrétnom prípade toho - ktorého kupujúceho mala za následok uzavretie zmluvy v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok". Dané závery vyplývajú z novších rozhodnutí, napr. NS SR 2Sžo 114/2015 zo dňa 28. 2. 2018.

55. Splnenie oboch podmienok (tieseň a nápadne nevýhodné podmienky) nemožno bez ďalšieho vyvodiť priamo ani zo zákona ako určitú fikciu a vždy prítomnú súčasť majetkových dispozícií medzi štátom a fyzickou osobou, ale ani zo všeobecnej situácie, jestvujúcej, či už v štáte ako celku (danej napr. politickým, právnym a ekonomickým systémom) alebo v niektorom z jeho regiónov či lokalít (napr. určenie na rozsiahlu investičnú akciu); vždy je preto potrebné skúmať, či táto všeobecná situácia v konkrétnom prípade toho-ktorého konajúceho mala za následok uzavretie zmluvy v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok. Z obsahu predmetnej kúpnej zmluvy vyplýva, že bola uzavretá v súlade s vtedy platnými cenovými predpismi, takto sa postupovalo vo vzťahu ku každému predávajúcemu, pričom v zmysle namietanej zmluvy bol žalobcovi poskytnutý ekvivalent vo výške 128. 028,-Kčs, čo v roku 1978 predstavovalo primeranú sumu, pričom tvrdenie o nemožnosti nadobudnúť dom nie je až tak pravdivé.

56. Zo zmlúv nevyplýva hrozba vyvlastnením, hrozba väzením taktiež nebola preukázaná a prvoinštančným súdom správne vyhodnotená. Ani odvolací súd v obdobných prípadoch nemá vedomosť o tom, že by sa v prípade nepodpísania zmluvy hrozilo väzením, existovala predovšetkým „vyhrážka“ v podobe vyvlastnenia, čo bol dovolený zákonný postup, tak ako je to aj teraz. Čestné vyhlásenie súd vyhodnotil ako dôkaz listinou, avšak je zjavné, že u všetkých svedčiacich ide o rovnaký text, ktoré podpísali iba rôzne osoby. Takéto svedectvá sa mohli použiť pri všetkých nárokoch v danej lokalite navzájom. Informácie z nich plynúce sú všeobecné a nevyplývajú z nich, že by preukazovali také chovanie, ktoré by zmluvy robilo neplatnou.

57. Žalobca namietal, že U. C. nebol nikdy vlastníkom nehnuteľností, takže ich ani nemohol previesť na štát kúpnu zmluvou. Týka sa to už uvedenej zmluvy č. XX/XX zo dňa 26. 11. 1979 a č. XX/XX zo dňa 9. 11. 1977. Odvolací súd zdôrazňuje, že zmluvou č. XX/XX U. C. predal predovšetkým rodinný dom a príslušené nehnuteľnosti, p. č. XXXX, zast. plocha 283 m², a to za 50.198,- Kčs. Žalobca netvrdil, že by vlastnil aj tento dom, hoci sa dovoľáva neplatnosti zmluvy ako celku.

58. Vo vzťahu k daným zmluvám okresný súd podrobne uviedol všetky zistenia, popísal vykonané dôkazy, ktoré vyhodnotil jednotlivo aj vo vzájomných súvislostiach, pričom vyšlo najavo, že U. C. bol aj zapísaným vlastníkom v pozemkovej knihe. Bolo preukázané, že predmetom výkupu bola rozsiahla oblasť, pričom pozemky zapísané v PK vložka č. XXX tvorili jedno pozemnoknižné teleso bez uvedenia

podielov k celku a bolo vykonaných viac ako 900 zápisov. Dokazovaním bolo preukázané, že došlo v minulosti k reálnej delbe, v dôsledku ktorej boli nehnuteľnosti užívané na základe takto rešpektovanej delby, ktorú rešpektoval aj žalobca, keď potvrdil, že určité pozemky užívali jeho rodičia, aj on ako aj švagor U. C. so sestrou Q.. Žalobca tvrdil, že pozemky im dali do užívania jeho rodičia. Dané tvrdenie môže byť pravdivé, avšak z dokazovania vyplýva, že U. C. bol nielen užívateľom, ale aj vlastníkom pozemkov. To, že pozemky boli užívané na základe reálnej delby vyplýva zo zápisov v pozemnostných hárkoch ako aj z mapy pozemkového katastra. Odvolací súd sa stotožňuje s argumentami žalovaného 1/, ktoré sú dôsledne uvedené v bode. 3/ odôvodnenia okresného súdu, keď podrobne vykonal historický exkurz vo vzťahu k evidencii pozemkov v danom historicky časovom období, ktoré skutočnosti mal aj okresný súd z vykonaného dokazovania preukázané. Žalobca vychádza iba zo zápisov v pozemkovej knihe vo vzťahu k jeho rodičom s tým, že iba oni boli vlastníci daných nehnuteľností, pričom nevenuje pozornosť reálnej delbe daných pozemkov, ani tomu, že podiely jednotlivých spoluvlastníkov v pozemkovej knihe neboli určené. Aj keď je pravda, že je dedič po svojich rodičoch, ide o podiel z neurčitého podielu poručiteľov, pričom nemôže dedič tie nehnuteľnosti, ktoré na základe reálnej delby užíval niekto iný.

59. Na doplnenie historických súvislostí odvolací súd doplňuje, že po druhej svetovej vojne bol stav evidencie pozemkov a pozemkového vlastníctva neuspokojivý, pretože na polovici územia Slovenska nebol založený operát pozemkového katastra a jeho značná časť nebola premietnutá do pozemkovej knihy. Po nástupe socializmu bolo evidovanie vlastníckeho zatlačené do pozadia a dôraz sa kládol na evidovanie užívacích vzťahov, pričom dôležitým medzníkom bolo prijatie Občianskeho zákonníka z roku 1950, ktorý zaznamenal zmenu v pozemkovom práve. Po zastavení zápisov do pozemkovej knihy začala prax postrádať ucelené údaje najmä o poľnohospodárskej pôde, ale i o stavebných nehnuteľnostiach. Dňa 26. 9. 1955 nadobudlo účinnosť nariadenie vlády číslo 47/1955 o opatreniach v odbore hospodársko-technických úprav pozemkov (HTÚP) - pod týmto pojmom sa podľa tohto nariadenia rozumelo sceľovanie nesúvislých a rozptýlených poľnohospodárskych pozemkov a vytvorenie veľkých celkov, ich hlavným cieľom bolo formovanie socialistickej veľkovýroby, hoci pritom sa porušovali základné občianske práva vlastníkov a užívateľov poľnohospodárskej pôdy. Ďalším krokom bolo založenie tzv. jednotnej evidencie pôdy na základe uznesenia vlády z 25. januára 1956. Jednotná evidencia pôdy evidovala len faktický stav - skutočné užívanie pôdy a bola orientovaná najmä na pozemky mimo zastavaného územia obce. Nakoľko v pozemkovej držbe prebiehali neustále zmeny a bolo treba získať prehľad o stave pozemkovej držby, prijalo sa také rozhodnutie, ktoré zabezpečilo, aby sa v novej evidencii vychádzalo zo skutočných užívacích vzťahov k pôde, bez ohľadu na vlastnícke pomery. V tom spočíval hlavný rozdiel medzi novovzniknutou jednotnou evidenciou pôdy a predchádzajúcim systémom pozemkových kníh. Založenie jednotnej evidencie pôdy sa vykonávalo na základe miestneho šetrenia skutočného užívania bez evidovania vlastníckych vzťahov, pričom operácie pozostávali z dvoch častí, a to meračského operátu (mapová časť) a z písomného operátu (súpisov parciel, evidenčných listov, registrov). Na mapách sa zobrazoval skutočný stav hraníc pozemkov a najdôležitejšou časťou jednotnej evidencie pôdy boli evidenčné listy, nie LV, dôraz sa nekládol na vlastnícke právo, ale na evidovanie užívacích vzťahov. Novú právnu situáciu v právnom režime nehnuteľností vrátane ich evidencie vytvoril Občiansky zákonník z roku 1964, vrátane prijatia zákona č. 22/1964 Zb. o evidencii nehnuteľností v znení zákona č. 150/1983 Zb. spolu s vykonávacou vyhláškou č. 23/1964 Zb., ktoré nadobudli účinnosť 1. aprílom 1964. Evidencia nehnuteľností prevzala z predchádzajúcej evidencie faktické a technické údaje a začala sa zaoberať aj evidenciu právnych vzťahov formou zakladania listov vlastníctva.

60. Výkup rodinného domu U. C. ako aj pozemkov sa realizoval vo vyššie uvedenom režime, keď nehnuteľnosti boli riadne identifikované podľa pozemkovej knihy a podľa zápisu v evidencii nehnuteľností, teda zápisov na evidenčných listoch, ktoré evidovali vlastníkov, nie užívateľov, v podstate nerešpektovali reálnu delbu a užívací stav v danom prípade. Kúpnu zmluvou číslo XX/XX zo dňa 26. 11. 1979 U. C. odpredal rodinný dom č. p. XXX za 23.280,- Kčs, drobné stavby za 19.516,- Kčs, ploty 983,- Kčs, trvalé porasty 5.287,- Kčs a pozemok o výmere 283 m² za 1 m² po 4 Kčs, spolu za pozemok 1.132,- Kčs, spolu 50 198,- Kčs. Podľa bodu I. tejto zmluvy je konštatované, že predmetom odplatného prevodu podľa § 29 vyhlášky č. 156/1975 Zb. sú nehnuteľnosti zapísané v katastrálnom území L. G. P. s odkazom na zápis v pozemkovej knihe číslo XXX, evidované na meno U. C., stav podľa evidencie nehnuteľností, evidenčný list č. XXX v zmysle geometrického plánu, parc. č. XXXX o výmere 283 m², zastavaná plocha.

61. Vyššie uvedená parcela EN č. XXXX bola kúpnu zmluvou RI XXXX/XX, RI XXXX/XX zo dňa 9. 12. 1987 odpredaná Československým štátom manželom M. A. a C. A. v celosti do BSM. Po vykonaní mapovania tento pozemok bol prečíslovaný na parcelu KN - C XXX, zastavané plochy, o výmere 258 m²,

ktorá je zapísaná na LV číslo XX v prospech nadobúdateľov. Tento stav je rovnaký aj ku dňu rozhodovania odvolacieho súdu a bol aj ku dňu okresného súdu, teda žalobca tvrdil, že aj táto zmluva je neplatná, avšak v petite tento pozemok neuvádza, vlastníkov tohto pozemku ani nežaluje. Potom aj záver okresného súdu v tom, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na takomto určení, je správny.

62. Len na doplnenie treba uviesť, že na základe kúpnej zmluvy č. X/XX odpredal žalobca nehnuteľnosti zapísané v pozemkovej knihe, vl. č. XXX, mpč. XXXX až XXXX, kde sú vedení všetci spoluvlastníci, s odkazom na B. M. s tým, že sú vedené na B. M. podľa dedičského uznesenia. Zmluva sa uzatvárala dňa 1. júna 1978, po otcovi B. M. žalobca dedil na základe rozhodnutia Štátneho notárstva v Banskej Bystrici č. k. D 1548/1972-8 zo dňa 16. 01. 1973. Po matke Z. M. dedil na základe rozhodnutia Štátneho notárstva v Banskej Bystrici č. k. D 1610/77-9 zo dňa 6. decembra 1977, teda skôr, ako bola zmluva uzatváraná. V dôsledku zmeny zápisov bol síce v pozemkovej knihe vedený vlastník jeho otec, žalobca dedil skutočne reálne vydelené pozemky v zmysle stavu podľa EN, ev. list č. XXX, a to rodinný dom č. p. XXX za 59.617,- Kčs, hospodárska budova za 30.073,- Kčs, chlievce a senníky za 14.025,- Kčs, ploty za 2.428,- Kčs, trvalé porasty za 5.873,- Kčs, poľnohospodársku pôdu 3,34.11 ha á 0,40 Kčs/m², za 13.364,- Kčs, zast. plocha 662 m² á 4 Kčs/1 m², spolu 2.648 Kčs, spolu 128 028,- Kčs.

63. Žalobca tvrdil, že U. C. nebol vlastníkom predaných nehnuteľností. Okresný súd vykonaným dokazovaním mal preukázať, že tvrdenie nie je správne, pretože v zmysle reálnej delby, užívacieho práva a zápisov v evidencii nehnuteľností U. C. bol vlastníkom pozemkov ako aj rodinného domu č. XXX.

64. Na základe kúpnej zmluvy číslo XX/XX uzavretej dňa 9. novembra 1977 medzi U. C. a Československým štátom došlo k prevodu nehnuteľností, ktoré sú špecifikované na základe pozemnoknižného stavu zápisnica č. XXX, mpč. XXXX-XXXX, v pozemkovej knihe vedené pod r. č. B XXX a B XXX a, b, ako aj podľa stavu v EN, evidenčný list č. XXX. Bolo poznamenané, že rodinný dom nie je predmetom prevodu, hodnota pozemkov vychádzala z výmery 2.28,34 ha 0,40 Kčs/1 m², celkom 9134 Kčs.

65. Z PKV č. XXX r. č. XXX vyplýva, že na základe zápisu 17. novembra 1939, č. d. XXX na podiel mal. Q. C. pod B XXX podľa uznesenia o odovzdaní pozostalosti zo dňa 25. augusta 1939, č. D XXX/XX bolo vložené vlastnícke právo pod a) na U. C. na 1/4-inu pozemku, b) C. Z., rod. C. 1/4-ina pozemku, c) Z. M., rod. C. na 1/4-nu a d) B. C. 1/4-inu pozemku. Tieto skutočnosti okresný súd konštatoval v bode 45 svojho odôvodnenia. U. C. tak bol priamy spoluvlastník nehnuteľností.

66. Okresný súd v bode 37 odôvodnenia podrobne odôvodnil zápisy vo vzťahu k vlastníckemu právu s odkazom na GP XXX-XXXX-XX-XX,XX,XX,XX,XX,XX a užívaciemu vzťahu, kde nepochybne bolo zistené, že U. C. a manželka Q., rod. M., boli užívateľmi pozemkov podľa skutočného stavu, z ktorého podľa evidencie nehnuteľností štát vychádzal pri odkupovaní pozemkov. Námitka, že U. C. odpredané nehnuteľnosti nevlastnil, by mohla byť správna, ak by žalobca preukázal, aký on mal sám (či jeho rodičia) podiel na celom pozemnoknižnom telese, a aký U. C., pretože jeho tvrdenie, že nebol vlastníkom zapísaným v PK, nie je pravdivé, pretože U. C. bol tiež pozemno-knižným spoluvlastníkom. Okrem toho žalobca tvrdil, že užíval aj so sestrou pozemky. Ako odvolací súd vyššie konštatoval, po ukončení zápisov v PK dochádzalo v čase vojny, resp. po tomto období k prevodom, nakladaní s nehnuteľnosťami, pričom vôbec nie je vylúčené, že U. C. s manželkou takto začala užívať niektoré pozemky napr. na základe darovania. Práve z dôvodu nového spôsobu zapisovania a vo vzťahu ku kontinuite s PK evidencia nehnuteľností vychádzala z užívacieho stavu, s odkazom na zápisy v PK, čo však neznamená, že pôvodne zapísaný vlastník bol aj skutočným vlastníkom. Ani v minulosti neboli neobvyklé žaloby o určenie vlastníctva nehnuteľností zapísaných v evidencii nehnuteľností. Žalobca nepredložil zrejme ani relevantné časti vl. č. XXX PK, len útržkovité zápisy, podľa svojho uváženia, ani informáciu o uzavretí vložky. Za daného stavu má takýto výpis historickú hodnotu, zo zápisov vychádzala evidencia nehnuteľností, ktorá zohľadnila zmeny po ukončení zápisov. Odvodzovanie vlastníckeho práva len s odkazom na PK nie je postačujúce, zvlášť, keď podiely spoluvlastníkov neboli určené a na základe reálnej delby spoluvlastníci nehnuteľností užívali. Žalobca sám potvrdil, že čakal, kým U. C. podpíše zmluvu, až potom podpísal on, mal teda vedomosť, že aj on predával, nič nenamietal, hoci v konaní tvrdí, že nikdy nič nevlastnil. K argumentu, že súd v správnom konaní uviedol, že štát kupoval od nevlastníka a odkázal žalobcu na civilné konanie, odvolací súd poznamenáva, že v správnom konaní súd žiadne dôkazy nevykonával, preto ani nemohol vysloviť žiadny právny záver o vlastníctve. Odvolací súd považuje rozsudok okresného súdu za správny.

67. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 396 ods. 1 CSP, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP, keď v odvolacom konaní boli v celom rozsahu úspešní žalovaní. Náhradu trov žiadala žalovaná 2/, preto jej odvolací súd priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, pričom o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti

rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

68. Ostatní žalovaní náhradu nežiadali, zostali v odvolacom konaní nečinní, preto odvolací súd žalobcu nezaviazal na náhradu trov odvolacieho konania voči nim.

69. Senát krajského súdu prijal toto rozhodnutie pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a

e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.